

ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของสภาสถาบันในการปกครองตนเอง
ในฐานะองค์กรท้องถิ่น

นายจิระเกียรติ ภูมิสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-63-319-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Factors Contributing To Tambon Council's Readiness
For Local Self - Government Status

MR. JIRAKIAT BHUMISAWASDI

A Thesis submitted in Partial Fulfilment of the Requirement

for the Degree of Master of Art

Department of Government

Graduate school

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-319-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของสภาพตำบลในการปกครองตนเองในฐานะ
องค์กรท้องถิ่น

โดย

นายจระเกียรติ ภูมิสวัสดิ์

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Prasit Boon-

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Prasit Boon-

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนสรณ์ ลิ้มมณี)

Prasit Boon-

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

Prasit Boon-

..... กรรมการ

(นายบุญรงค์ นิลวงศ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ก่อนไปกรอบบสำเนาที่ศูนย์เพียงฉบับเดียว

จรรยาเกียรติ ภูมิสวัสดิ์ : ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของสภาตำบลในการปกครองตนเองในฐานะองค์กรท้องถิ่น (Factors Contributing to Tambon Council's Readiness For Local Self-Government Status) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ประยัด หงษ์ทองคำ, 147 หน้า. ISBN 974-631-319-3

ความคิดที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในลักษณะองค์กรท้องถิ่นของสภาตำบล ได้มีมาโดยตลอดแต่ด้วยสภาพปัญหาหลายประการและความไม่ต่อเนื่องในนโยบายของรัฐบาลจึงไม่เอื้ออำนวยให้เจตนารมณ์ดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ยังผลให้สภาตำบลซึ่งมีรายได้เฉลี่ยโดยไม่รวมเงินอุดหนุน 3 ปีซ้อนหลังเกิน 150,000 บาทต่อปี มีสถานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. ซึ่งเป็นองค์กรการปกครองท้องถิ่นจำนวน 618 แห่ง

ผลสรุปของการศึกษารวิจัยจะเห็นได้ว่า ยังควรจะต้องมีการปรับปรุงในด้านประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น ซึ่งจะเข้ามากระทบหรือขัดขวางในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและ เรื่องของรายได้ของท้องถิ่นให้เหมาะสมสอดคล้องกับภาระหน้าที่ โดยส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องลดบทบาทในการควบคุมให้เหลือเท่าที่จำเป็นและกระจายอำนาจหน้าที่การจัดเก็บรายได้ และงบประมาณของส่วนกลางไปยังท้องถิ่น

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C331729 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : FACTORS/TAMBON/READINESS/SELF-GOVERNMENT

JIRAKIAT BHUMISAWASDI : FACTORS CONTRIBUTING TO TAMBON
COUNCIL'S READINESS FOR LOCAL SELF-GOVERNMENT STATUS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAYAD HONGTHONGKUM, M.A.

147 pp. ISBN 974-631-319-3

The idea to allow public participation in Local self-Government unit in the Tambon council has long been prevailed. However, due to various technical difficulties and inconsistency in the government policies, the idea did not seem fruitful. As soon as the act on Tambon council and Tambon Administration Organization (T.A.O.) 1994 took effect, Tambon council with a three year average income, excluding government subsidy, exceeding 150,000 baht per year will become T.A.O., classified as a local self - government. It is expected to have 618 T.A.O.s

The result from this study shows that it is necessary to improve the efficiency of local leaders, who will be responsible and involved in administering T.A.O., and local finance according to their functions and authority. These could be done by limiting the central and the provincial officials' roles together with delegating necessary and sufficient authority in term of revenue collection and budgeting to local level.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา 2537.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้
 คำแนะนำ ข้อคิดเห็น คำปรึกษา เพื่อปรับปรุงเนื้อหาข้อบกพร่องจาก
 รองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ คุณศจี โพธิ์ปักษ์ คุณสุกิจ เจริญรัตนกุล
 และคุณประจักษ์ สุวรรณภักดี นอกจากนี้ ขอแสดงความซาบซึ้งในน้ำใจของผู้มี
 ส่วนสำคัญในการผลักดันและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนตลอดมาซึ่งได้แก่ คุณแม่
 กรองแก้ว ภูมิสวัสดิ์ คุณแม่ประดุษฎี พงศ์สุพัฒน์ คุณบุญรงค์ นิลวงศ์
 คุณพิทยา วงษ์ไกรศรีทอง คุณภัทระพงศ์ เทียนศรี คุณสุทธิพงศ์ จุลเจริญ และ
 คุณกัญญพัชร ภูมิสวัสดิ์

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณความดีอยู่บ้างขออุทิศให้แก่กรมการปกครอง
 กระทรวงมหาดไทย สถานที่ซึ่งผู้เขียนได้เริ่มต้นรับราชการมาจนถึงปัจจุบัน และ
 เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ สำหรับความ
 ผิดพลาดหากมีขึ้นผู้เขียนขออภัยไว้แต่ผู้เดียว

จีระ เกียรติ ภูมิสวัสดิ์

กุมภาพันธ์ 2538

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ.....	1
- ความสำคัญของการศึกษาริชาด.....	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
- สมมติฐานของการวิจัย.....	4
- วิธีการศึกษาริชาด.....	5
- ขอบเขตการศึกษาริชาด.....	5
- การจัดเก็บข้อมูล.....	6
- การวิเคราะห์ข้อมูล.....	6
- วิธีการนำเสนอเรื่อง.....	7
บทที่ 2 ทฤษฎีแนวความคิด หลักการ และปัจจัยสำคัญ ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น.....	8
- "องค์การบริหารส่วนตำบล" ตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537.....	33
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	40

บทที่ 4 การศึกษาวิจัยและบทวิเคราะห์.....	46
- การวิจัยความพร้อมทางการคลัง.....	46
- การวิจัยความพร้อมทางการเมือง.....	75
- การวิจัยความพร้อมในการบริหารกิจการงานในหน้าที่.....	88
- บทวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยบทที่ 4.....	106
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	119
รายการอ้างอิง.....	128
ภาคผนวก	
ก. แบบสอบถามความพร้อมทางการเมืองของประชาชน.....	130
ข. แบบสอบถามความพร้อมในการบริหารกิจการในหน้าที่ ของผู้นำท้องถิ่น.....	136
ค. แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	147

(4)

สารบัญแผนภูมิและตาราง

หน้า

แผนภูมิ

- แผนภูมิองค์การบริหารส่วนตำบล 34

ตาราง

- แสดงกลุ่มประชากรที่ศึกษาตามสมมติฐาน 41
- แสดงสถานที่ที่ดำเนินการวิจัย 45 - 46
- แสดงประมาณการรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากมาตรการ
ปรับปรุงรายได้ท้องถิ่น 61
- แสดงความพร้อมทางการเมืองของประชาชน
(11 ตาราง) 77 - 87
- แสดงความพร้อมในการบริหารกิจการในหน้าที่
ของผู้นำท้องถิ่น (16 ตาราง) 90 - 105
- แสดงรายได้และเงินอุดหนุนของท้องถิ่นปี 2535 108
- แสดงผลรวมการสำรวจด้านความพร้อมทางการเมือง
ของประชาชน 113
- แสดงผลสรุปการสำรวจด้านความพร้อมทางการเมือง
ของประชาชน 116